

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.70>

УДК 658.14/.17:338.124.4

Л. О. Рубан,

к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5591-3913>

Ю. С. Глушач,

к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8068-5753>

ТРАНСФОРМАЦІЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

L. Ruban,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Statistics, Accounting and Audit, V. N. Karazin Kharkiv National University*

Yu. Hlushach,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Statistics, Accounting and Audit, V. N. Karazin Kharkiv National University*

TRANSFORMATION OF ANALYTICAL PROCEDURES FOR ASSESSING THE FINANCIAL CONDITION OF ENTERPRISES DURING MARTIAL LAW

У статті досліджено особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану та обґрунтовано необхідність адаптації традиційних підходів фінансової діагностики до високого рівня невизначеності, воєнних ризиків і нестабільності зовнішнього середовища. Проаналізовано динаміку основних фінансово-економічних показників діяльності підприємств України за 2020–2024 рр., що дало змогу виявити негативний вплив повномасштабної військової агресії на фінансову стійкість, ліквідність і рентабельність суб'єктів господарювання, а також виявити тенденції поступової адаптації бізнесу до воєнних умов. Особливу увагу приділено трансформації підходів до інтерпретації ключових показників фінансового стану, зокрема допустимості відхилень від нормативних значень за умови збереження платоспроможності та безперервності діяльності. На основі узагальнення наукових напрацювань вітчизняних дослідників сформовано комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємств, який включає системну фінансову діагностику, формування резервів, гнучке управління грошовими потоками, диверсифікацію діяльності, залучення зовнішнього фінансування, цифрову трансформацію та розвиток людського капіталу. Отримані результати можуть бути використані в антикризовому управлінні підприємствами та при розробленні фінансових стратегій в умовах воєнного стану.

The article examines the specific features of analyzing the financial condition of enterprises operating under martial law and substantiates the necessity of adapting traditional approaches to financial analysis to conditions of heightened uncertainty, systemic risks, and prolonged economic instability caused by full-scale military aggression. It is emphasized that wartime fundamentally transforms the external environment of enterprises, intensifies financial threats, disrupts production and logistics chains, reduces effective demand, and limits access to financial resources, which significantly complicates

the assessment and interpretation of financial indicators. Based on the analysis of key financial and economic indicators of Ukrainian enterprises for the period 2020–2024, the study identifies a sharp deterioration in financial performance in 2022, followed by gradual recovery trends in 2023–2024. These dynamics indicate the adaptive capacity of enterprises to wartime conditions, despite persistent structural imbalances, high dependence on borrowed capital, low liquidity levels, and limited financial resilience. Particular attention is paid to the analysis of liquidity, solvency, financial stability, profitability, and business activity indicators, as well as to changes in their economic interpretation under martial law. The article systematizes and generalizes the scientific approaches of Ukrainian researchers to the assessment of financial stability under wartime conditions and proposes an adaptive, practice-oriented framework for financial diagnostics. This framework includes regular monitoring of key financial indicators, the formation of financial reserves and liquidity buffers, flexible cash flow management, cost optimization, diversification of income sources and markets, restructuring of short-term liabilities, and access to external financing through state support programs and international initiatives. The practical significance of the research lies in the possibility of applying the proposed approaches in anti-crisis management, strategic financial planning, and the development of enterprise financial security systems under martial law.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансовий стан, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність, оборотність, воєнний стан.

Keywords: financial analysis, financial condition, liquidity, financial stability, profitability, turnover, martial law.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ключовою умовою підвищення ефективності діяльності та фінансової стабільності будь-якого підприємства є якісна й своєчасна оцінка його фінансового стану. У сучасних

реаліях фінансовий аналіз став одним із найважливіших інструментів управління фінансовими процесами. У період війни діяльність підприємств повинна бути максимально зваженою, враховуючи численні ризики та непередбачувані обставини. Фінансовий аналіз має спиратися на здатність створювати так звані «фінансові подушки безпеки», які допомагають оперативно реагувати на кризові ситуації - від втрати майна, робочої сили чи матеріальних ресурсів до необхідності знаходження альтернативних джерел доходів і налагодження партнерств із іншими суб'єктами ринку. Війна відкрила можливості для нових видів діяльності, які дозволяють багатьом організаціям не лише залишатися на плаву, але й зміцнювати свої позиції на ринку, з перспективою зайняття лідерської ролі в майбутньому. Підприємства, які уважно відслідковують зовнішні виклики та адаптують свою операційну діяльність відповідно до них, мають значно вищі шанси продовжити діяльність навіть у складних умовах. Побудова фінансової системи компанії має безпосередньо враховувати її цілі та специфіку роботи, що підкреслює актуальність цього дослідження.

Воєнний стан істотно трансформує умови функціонування підприємств, посилюючи фінансові ризики, порушуючи виробничо-логістичні ланцюги, знижуючи платоспроможний попит та обмежуючи доступ до фінансових ресурсів. За таких обставин традиційні підходи до аналізу фінансового стану, що ґрунтуються на стабільності зовнішнього середовища та прогнозованості економічних процесів, втрачають повноту та адекватність. Виникає проблема достовірної оцінки фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності та ділової активності підприємств в умовах високої невизначеності, інфляційних коливань, змін податкового та регуляторного середовища, а також зростання впливу неекономічних чинників.

Зазначена проблема має тісний зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У науковому аспекті вона зумовлює необхідність удосконалення методології фінансового аналізу шляхом адаптації системи

показників, інтерпретації результатів та врахування воєнних ризиків як окремої групи факторів впливу. У практичному вимірі результати такого аналізу є підґрунтям для прийняття управлінських рішень щодо забезпечення безперервності діяльності підприємств, оптимізації структури капіталу, антикризового управління та обґрунтування потреби в державній підтримці чи зовнішньому фінансуванні. Таким чином, дослідження особливостей аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану є актуальним і необхідним для забезпечення стійкого функціонування суб'єктів господарювання та відновлення економіки в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз фінансового стану підприємства належить до числа тем, які отримали найбільшу увагу та широко висвітлюються у науковій літературі. Суттєвий внесок у розвиток теоретичних, методологічних та практичних підходів до аналізу фінансового стану вітчизняних підприємств зробили такі вчені, як Бегун С. [9], Бражна Л. В. [4], Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. [2], Нікольчук Ю., Лопатська О. [10], Марусяк Н. [12], Пасінович І. І., Миськів Г. В., Гутак В. М. [6], Степаненко О. І, Канельська А. В. [3]. Попри значні наукові досягнення, багато важливих питань, що стосуються організації та методології фінансового аналізу підприємств, залишаються відкритими. Вони потребують подальшого вивчення, детального аналізу та розробки нових підходів і напрямів удосконалення в умовах воєнного стану. Останніми роками з'явилися численні наукові роботи та аналітичні статті, присвячені питанням фінансового стану в умовах військових конфліктів та викликаній ними економічної нестабільності. Національний банк України регулярно оприлюднює звіти про фінансову стабільність, в яких аналізуються потенційні загрози для банківської системи та реального сектору економіки. У цих документах пропонуються шляхи підвищення стійкості фінансової інфраструктури. Особливу увагу приділено забезпеченню функціонування платіжної системи, підтримці ліквідності банків і доступу підприємств до

фінансування, що є ключовими елементами зміцнення національної економічної стійкості [1].

У сучасній українській науковій літературі почали з'являтися дослідження, які деталізують підходи до фінансової діагностики підприємств в умовах війни, пропонують адаптовані аналітичні інструменти та акцентують увагу на важливості державних програм підтримки. Напрацювання українських дослідників охоплюють актуальні виклики та загрози, що виникають у період воєнного стану, підкреслюючи необхідність запровадження оновлених підходів для збереження фінансової стійкості підприємств. Так, Костенко Ю., Короленко О. та Гузь М. досліджували питання оцінки фінансової стійкості підприємств у період воєнного стану, зокрема представили скориговані нормативні значення ключових показників фінансового стану, враховуючи специфіку зовнішнього середовища в умовах війни [2]. Степаненко О.І. та Канельська А.В. аналізували фінансову стійкість підприємств, акцентуючи увагу на ризиках і загрозах, а також запропонували ефективні шляхи їх подолання [3]. Бражна Л.В. вивчила розвиток і фінансовий стан підприємств у воєнний період, що дозволило їй розробити стратегію адаптації підприємств до умов війни [4]. Плетенецька С. та Діденко О. визначили методи оцінки фінансової безпеки, такі як аналіз фінансових коефіцієнтів, стрес-тестування, сценарний аналіз та рейтингові моделі, які дозволяють підприємствам оперативно реагувати на економічні загрози та розробляти стратегії стійкості [5]. Пасінович І. І., Миськів Г. В., Гутак В. М. наводять фактори, що негативно впливають на фінансовий стан і фінансову безпеку підприємств, а також формують наступні рекомендації щодо їх покращення: відкладати частину прибутку до резервного фонду; ввести систему щотижневої аналітики; всіма можливими способами стимулювати попит; розробити і задіяти систему управління людським капіталом [6].

Існують також інші дослідження, присвячені функціонуванню підприємств в умовах повномасштабної війни. Однак через надзвичайну

динамічність економічного середовища та змінність регуляторної політики ця тема залишається актуальною.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – розглянути особливості аналізу фінансового стану та трактування його результатів для підприємств, що здійснюють діяльність в умовах воєнного стану, надати обґрунтовані пропозиції щодо покращення процесу аналізу фінансового стану підприємств, а також сформулювати комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління в умовах сучасного воєнного стану значно підвищує важливість аналізу фінансового стану як ключового елементу управлінського процесу підприємства. Основною практичною спрямованістю такого аналізу є насамперед виявлення шляхів для підвищення ефективності діяльності підприємства та визначення перспектив його майбутнього розвитку.

З початку повномасштабного російського військового вторгнення прямі збитки оцінюються у \$170 млрд на листопад 2024 року, з найбільшими втратами у житловому секторі (\$60 млрд), транспортній інфраструктурі (\$38,5 млрд) та енергетиці (\$14,6 млрд) [7].

Підприємствам складно адаптувати свою діяльність до умов війни, їх стан наближається до межі банкрутства, а криза, спричинена військовою агресією, стає помітною і значною. Ця криза відрізняється від традиційних криз, з якими компанії зазвичай стикаються — вона має затяжний і «хронічний» характер. Війна є об'єктивним фактором, наслідки якого неможливо повністю подолати. Окрім фінансових та економічних втрат, вона створює загрозу життю персоналу, призводить до втрати майна і капіталу підприємств.

Проведемо аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності українських підприємств за 2020-2024 роки (табл.1).

Таблиця 1. Основні показники діяльності підприємств у 2020-2024 рр.

Показники	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість суб'єктів господарювання	1973652	1956320	1732576	1913257	1949471
З них ФОП	1599755	1585414	1470584	1605341	1663811
Кількість найманих працівників, тис. осіб	7379,6	7368,7	6088,1	5827,0	5809,6
Обсяг реалізованої продукції, млн. грн	11285578,9	15240051,1	11485855,3	14052751,6	16459431,8
Чистий прибуток, млн. грн	599404,7	1117131,4	639197,7	914694,6	1119954,2
Чистий збиток, млн. грн	531349,8	231854,9	915475,4	487022,1	454943,1
Питома вага підприємств, які отримали чистий збиток, %	29,0	27,1	34,2	29,3	28,5

Джерело: сформовано на основі [8].

Як видно з таблиці 1, у 2021 році почалось певне поживавлення діяльності підприємств після пандемії ковід-19. Хоча кількість суб'єктів господарювання, в тому числі ФОП, а також кількість найманих працівників продовжували скорочуватись, обсяг реалізованої продукції зріс на 35,0%, розмір чистого прибутку – 86,4%, а рівень чистого збитку знизився на 56,4%. Однак, початок повномасштабної агресії знов призвів до негативних наслідків для економіки України. У 2022 році кількість суб'єктів господарювання скоротилась на 11,4%, в тому числі ФОП – на 7,2%, а кількість найманих працівників – на 17,4%. При цьому обсяг реалізованої продукції скоротився на 24,6%, розмір чистого прибутку знизився на 42,8%, а рівень чистого збитку зріс майже в 4 рази при зростанні частки збиткових підприємств до 34,2%. Починаючи з 2023 року вітчизняних підприємства почали пристосовуватись до ведення діяльності в воєнних умовах, про що свідчить покращення значено досліджуваних показників. Так, у 2024 році кількість суб'єктів господарювання зросла майже до рівня 2021 року, а кількість ФОП навіть перевищила передвоєнний рівень на майже 5%, обсяг реалізованої продукції зріс на 8%, а розмір чистого прибутку зріс до

передвоєнного рівня. Частка збиткових підприємств зменшилась до 28,5%, хоча рівень збитків лишається високим.

Оцінювати або прогнозувати фінансовий стан підприємства під час воєнного стану доволі складно, адже війна створює форс-мажорні обставини, які призводять не лише до скорочення масштабів активної діяльності компанії, а й до можливої повної зупинки її роботи чи навіть втрати майна та ресурсів без можливості їх відновлення. Такі обставини характеризуються високим рівнем непередбачуваності та майже цілковитою неможливістю прогнозування, що значно ускладнює аналітичний процес. У подібних умовах експертам, аналітикам та управлінцям доцільніше зосереджуватися на питаннях виживання бізнесу, а не на забезпеченні його фінансової стабільності.

Аналіз фінансового стану підприємства зазвичай проводиться за показниками фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності, ділової активності. Результати розрахунку окремих показників фінансового стану вітчизняних підприємств у 2020-2024 роках наведено у табл. 2.

**Таблиця 2. Показник фінансового стану підприємств України
в 2020-2024 рр.**

Показники	Норматив	Роки				
		2020	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт фінансової незалежності	>0,5	0,263	0,292	0,271	0,281	0,289
Коефіцієнт фінансового ризику	<1	4,797	4,421	4,686	4,565	4,460
Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,75	0,414	0,423	0,405	0,414	0,420
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,5-2,5	0,991	1,037	1,036	1,059	1,072
Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу	збільшення	1,41	1,62	1,23	1,40	1,49
Рентабельність операційної діяльності, %	збільшення	6,2	12,6	3,3	8,0	5,7
Рентабельність всієї діяльності, %	збільшення	0,9	10,1	-3,2	4,5	5,8

Джерело: сформовано на основі [8].

Аналіз даних таблиці свідчить про незадовільний фінансовий стан українських підприємств, адже усі коефіцієнти не відповідають нормативним

значенням. Це відображає низький рівень їхньої ліквідності та платоспроможності, слабку здатність протистояти викликам і загрозам зовнішнього середовища, високу залежність від залученого капіталу, а також обмежені можливості для розвитку й відновлення власної діяльності. Однак протягом 2023-2024 років спостерігається позитивна тенденція до покращення значень досліджуваних показників.

Аналіз фінансового стану підприємства традиційно в умовах звичайної діяльності, відбувається за допомогою процедур аналізу:

- 1) майнового стану;
- 2) фінансової стійкості;
- 3) ліквідності та платоспроможності;
- 4) ділової активності;
- 5) фінансових результатів та рентабельності [9, 10].

Це основні методи фінансового аналізу, які залишаються незмінними в рамках методології дослідження. Водночас, незважаючи на сталість методології визначення ключових показників фінансової стійкості, інтерпретація результатів аналізу може зазнати певних змін. Це обумовлено появою суттєво нових умов функціонування підприємства, де головними пріоритетами є забезпечення безпеки персоналу і клієнтів, підтримка платоспроможності за обов'язковими платежами та збереження штатного складу.

Основні показники майнового стану підприємства включають загальну вартість господарських ресурсів, які знаходяться в його розпорядженні, а також коефіцієнти зносу, оновлення, вибуття і реальної вартості основних засобів. Ці показники відображають стан і результативність управління майном підприємства, зокрема його виробничими активами, і дають змогу оцінити ефективність політики щодо управління основними засобами. Аналіз майнового стану набуває особливої значущості у ситуаціях, коли велика кількість підприємств зазнала збитків, значна частина яких є незворотною. За таких умов необхідно враховувати всі зазначені аспекти.

Серед відносних показників фінансової стійкості зазвичай обчислюють коефіцієнти: фінансової незалежності, концентрації позикового капіталу, фінансового ризику, забезпеченості власними оборотними коштами, фінансової стійкості та маневреності власного капіталу. Як зазначено у джерелі [2], в умовах війни багато підприємств зіткнулися з труднощами у залученні фінансування. Це змусило частину компаній перейти на стратегію самофінансування і відмовитися від використання товарних кредитів, що, у свою чергу, сприяє зростанню значень цих показників понад встановлені нормативи.

Для аналізу ліквідності зазвичай обчислюють такі показники: коефіцієнт покриття (загальної ліквідності), коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, а також співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованості. У період війни підприємства стикнулися зі значними проблемами ліквідності: дефіцит грошових ресурсів спричинив відхилення від нормативних показників. Водночас адаптація компаній до нових умов дала змогу частково відновити діяльність, однак це вимагало кардинального перегляду підходів до управління ліквідністю [2].

Аналіз ділової активності передбачає дослідження рівнів та динаміки показників оборотності, які формуються за рахунок розрахунку відповідних коефіцієнтів оборотності: активів, оборотних активів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також показників тривалості одного циклу обороту. У сучасних умовах, коли чимало підприємств скоротили обсяги продажу через проблеми з логістикою, транспортуванням або зменшенням кількості клієнтів чи замовлень, відбулось уповільнення оборотності оборотного капіталу. Відновлення та підвищення ділової активності більшого залежати від здатності підприємства оптимізувати шляхи збуту, ефективніше використовувати наявні ресурси, оновлювати асортимент продукції тощо [9].

Показники рентабельності мають особливе значення в умовах воєнного часу, адже вони дають змогу оцінити ефективність вкладення коштів у підприємство та доцільність їхнього використання. До цієї групи відносять такі

показники, як рентабельність активів, власного та сукупного капіталу, продукції; валову та чисту рентабельність продажів, рентабельність продукції та інші. У складних обставинах, з якими зіткнулися підприємства з початком повномасштабної агресії, коефіцієнти рентабельності набувають першорядного значення. Вони стають ключовими орієнтирами при веденні діяльності, зокрема за умови збереження кадрового складу та платоспроможності. Для підприємств, які спрямовують свої прибутки на підтримку армії, прийнятним також є функціонування на межі беззбитковості [2].

Узагальнено особливості трактування рівня показників фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану наведено в табл. 3.

Таблиця 3. Особливості трактування показників фінансового стану в умовах воєнного стану

Показник	Нормативне значення	Нормативне значення в умовах війни
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	1,5-2,5	>1
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,7-1,0	>1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	>0,7
Коефіцієнт фінансової незалежності	>0,5	>0,8
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<0,5	<0,2
Коефіцієнт фінансового ризику	<1	<0,25
Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,75	>0,8
Власний оборотний капітал	Додатне значення, позитивним є зростання показника в динаміці	Додатне значення, допустимим є несуттєве зменшення показника оборотності
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Відсутнє, позитивним є зростання показника в динаміці	Відсутнє, допустимим є несуттєве зменшення показника оборотності
Коефіцієнт оборотності запасів	Відсутнє, позитивним є зростання показника в динаміці	Відсутнє, позитивним є суттєве зростання показника в порівнянні із довоєнним періодом
Рентабельність продукції	Відсутнє, чим вище значення – тим краще	Допускається робота на межі нульової рентабельності

Джерело: сформовано на основі [2, 3, 10].

Основною метою аналізу фінансового стану підприємства в умовах війни є забезпечення його здатності до розвитку в умовах невизначеності. Спираючись на узагальнення підходів і висновків досліджень науковців [2, 3, 6, 11, 12], важливо створити адаптивний і практикоорієнтований набір заходів для підвищення ефективності управління фінансами підприємства у воєнний час.

Ключовим елементом такого підходу повинна стати систематична і своєчасна діагностика фінансового стану, яка включає регулярний аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, оборотності ресурсів і чутливості цих показників до зовнішніх факторів. Впровадження щотижневої або щомісячної фінансово-управлінської аналітики забезпечує виявлення ризиків на ранніх етапах, прогнозування дефіциту ресурсів і корегування управлінських рішень.

Ще одним важливим напрямом є формування та підтримка фінансових резервів та грошових буферів. Частина прибутку має систематично надходити у резервні фонди з метою забезпечення фінансового покриття як мінімум дво- або тримісячного циклу операційних витрат. Такі резерви сприяють покращенню ліквідності підприємства, знижують залежність від зовнішніх джерел фінансування та створюють своєрідну "подушку безпеки" у кризових ситуаціях.

Особливе значення має розробка і впровадження гнучкої фінансової стратегії, орієнтованої на мінімізацію ризиків і забезпечення стабільності грошових потоків. У межах цієї стратегії доцільно оптимізувати витрати, вдосконалювати систему управління запасами, здійснювати планування і постійний моніторинг руху коштів, реструктуризувати короткострокові зобов'язання та забезпечувати доступ до кредитних ресурсів.

Окремим заходом виступає диверсифікація діяльності підприємства, зокрема через розширення джерел прибутку, пошук нових ринків збуту, диверсифікацію бази постачальників і розвиток кооперації як альтернативного способу фінансування. Такі дії дозволяють знижувати

залежність від окремих контрагентів і підвищувати здатність підприємства адаптуватися до змінного середовища.

В умовах воєнного стану важливо також залучати зовнішні фінансові ресурси, зокрема через державні програми підтримки, міжнародні гранти, кредитні лінії чи інвестиційні програми. Паралельно рекомендується використовувати інструменти хеджування та фіксовані контракти для зменшення впливу коливань цін на фінансові результати.

Значну роль відіграє цифрова трансформація бізнесу та використання сучасних інструментів цифрової економіки й штучного інтелекту. Автоматизація облікових процесів і аналізу, впровадження хмарних сервісів, розвиток електронної комерції та застосування аналітичних платформ прискорюють прийняття управлінських рішень і підвищують безперервність бізнес-процесів.

Не менш важливим є управління людським капіталом та дотримання принципів соціальної відповідальності. Інвестиції в розвиток персоналу, зміцнення його мотивації та адаптивності, а також соціально відповідальна політика сприяють укріпленню довіри серед працівників, клієнтів і партнерів, що позитивно впливає на фінансову стабільність підприємства.

Таким чином, ефективне управління фінансовим станом підприємства в умовах воєнного стану повинно базуватися на поєднанні аналітичної обґрунтованості, фінансової обачності, стратегічної гнучкості, цифрових інновацій і соціально відповідального підходу, що в сукупності забезпечує підвищення фінансової стійкості та здатності підприємства до відновлення й розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.
Воєнний стан істотно змінює умови функціонування підприємств і суттєво ускладнює процес аналізу їх фінансового стану. Традиційні підходи до фінансового аналізу, засновані на стабільності зовнішнього середовища та нормативності показників, потребують адаптації з урахуванням підвищеного

рівня невизначеності, воєнних ризиків, логістичних обмежень, дефіциту ресурсів і змін у регуляторному полі. Аналіз динаміки основних фінансово-економічних показників діяльності підприємств України за 2020–2024 рр. показав погіршення фінансового стану у 2022 році та поступове відновлення впродовж 2023–2024 рр., що свідчить про адаптацію бізнесу до умов воєнного часу. Ключовою особливістю оцінювання показників фінансового стану підприємств в умовах війни є допустимість відхилень від класичних нормативних значень ліквідності, рентабельності та оборотності за умови збереження платоспроможності й безперервності діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання підприємствами при формуванні антикризових управлінських рішень, коригуванні фінансових стратегій, обґрунтуванні потреби у державній підтримці та зовнішньому фінансуванні, а також при побудові системи фінансової безпеки в умовах воєнного стану.

Перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі пов'язані з поглибленням методичного інструментарію аналізу фінансового стану підприємств шляхом розроблення галузево-орієнтованих моделей фінансової діагностики, а також інтеграції інструментів цифрової аналітики та штучного інтелекту в процес фінансового управління. Окремого дослідження потребують питання оцінювання фінансового стану підприємств у повоєнний період, визначення чинників їх відновлення та формування стратегій сталого розвитку в умовах трансформації національної економіки.

Література

1. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H2.pdf?v=15 (дата звернення: 16.01.2026).
2. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1785> (дата звернення: 15.01.2026).

3. Степаненко О. І, Канельська А. В. Фінансова стійкість підприємств в період воєнного стану: ризики, загрози, шляхи їх подолання. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 23. С. 123-129. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21>.

4. Бражна Л. В. Аналіз розвитку та фінансового стану підприємств у воєнний період. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 2 (104). С. 79-85. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-79-85](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-79-85).

5. Плетенецька С., Діденко О. Фінансова безпека і управління фінансовою стійкістю малих підприємств в умовах циклічної економіки та війни. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2025. № 3 (79). С. 60-71. DOI: [10.31732/2663-2209-2025-79-60-71](https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-79-60-71).

6. Пасінович І. І., Миськів Г. В., Гутак В. М. Комплексний аналіз фінансово-господарського стану підприємств у системі управління фінансовою безпекою. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2025. № 2(14). С. 94-105. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.094>.

7. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на листопад 2024 року. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf (дата звернення: 10.01.2026).

8. Державна служба статистики України. URL: <https://www.stat.gov.ua/> (дата звернення: 12.01.2026).

9. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 4. С. 36-42. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-04-36-42>.

10. Нікольчук Ю., Лопатська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modelling the development of the economic systems*. 2024. № 4. С. 232-241. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-31>.

11. Руденко М., Третяк Н., Кравченко О., Харченко О., Плинокос Д. Управління фінансовою стійкістю підприємств в умовах війни. *Випробування та сертифікація*. 2025. № 4(6). С. 121-126. DOI: <https://doi.org/10.37701/ts.06.2024.15>.

12. Марусяк Н. Забезпечення фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану та економічної турбулентності. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 5 (56). С. 483-488. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-66>.

References

1. National Bank of Ukraine (2025), “National Bank of Ukraine. Financial Stability Report. December 2025”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H2.pdf?v=15 (Accessed 16 January 2026).

2. Kostenko, Yu., Korolenko, O. and Huz', M. (2022), “Analysis of the financial stability of an enterprise under martial law”, *Economy and Society*, vol. 43. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1785> (Accessed 15 January 2026).

3. Stepanenko, O.I. and Kanel's'ka, A.V. (2024), “Financial stability of enterprises during martial law: risks, threats, ways to overcome them”, *Entrepreneurship and Innovation*, vol. 33, pp. 123-130. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.21/>.

4. Brazhna, L.V. (2023), “Analysis of the development and financial condition of enterprises during the war period”, *Economics, Management and Administration*, vol. 2(104), pp. 79-85. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-79-85](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-79-85).

5. Pletenets'ka, S. and Didenko, O. (2025), “Financial security and financial sustainability management of small businesses in a cyclical economy and war”, *Academic Notes of KROK University*, vol. 3(79), pp. 60-71. DOI: 10.31732/2663-2209-2025-79-60-71.

6. Pasinovych, I.I. Mys'kiv, H.V. and Hutak, V.M. (2025), “Comprehensive analysis of the financial and economic condition of enterprises in the financial security management system”, *Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development Problems*, vol. 2(14), pp. 94-105. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.094>.

7. Kyiv School of Economics (2025), “Report on direct infrastructure damage from destruction as a result of Russia's military aggression against Ukraine

as of November 2024”, available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf (Accessed 10 January 2026).

8. State Statistics Service of Ukraine (2026), available at: <https://www.stat.gov.ua/> (Accessed 12 January 2026).

9. Behun, S. (2022), “Features of analyzing the financial condition of an enterprise under martial law”, *Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*, vol. 4, pp. 36-42. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-04-36-42>.

10. Nikol'chuk, Yu. and Lopats'ka, O. (2024), “Peculiarities of analyzing the financial condition of enterprises under martial law”, *Modelling the development of the economic systems*, vol. 4, pp. 232-241. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-31>.

11. Rudenko, M., Tretiak N., Kravchenko, O., Kharchenko, O. and Plynokos D. (2025), “Managing the financial stability of enterprises in wartime”, *Testing and Certification*, vol. 4(6), pp. 121-126. DOI: <https://doi.org/10.37701/ts.06.2024.15>.

12. Marusiak, N. (2025), “Ensuring the financial stability of enterprises in conditions of martial law and economic turbulence”, *Sustainable Economic Development*, vol. 5(56), pp. 483-488. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-66>.

Отримано редакцією журналу / Received: 21.01.26

Прорецензовано / Revised: 28.01.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26